

مەزجى جانىبىلەك

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

شامس قۇمار ۇلى

ەر جاننبەك

شىنجاڭ خالىق باسپاسى
ئۈرۈمچى 2009

جاۋاپتى رەداكتور: سۇلتانقان ساعاتجان ۇلى
جاۋاپتى كوررەكتور: ماكەيقان مامىرقان قىزى
مۇقابسىن جوبالاعان: شاتتىق اغسا

ەر جانىبەك

*

شىنجاڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(* ۇرمىجى قالاسى، وڭتۇستىك ازاتتىق كوشەسى، 348 - اۋلا)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى
* ۇرمىجى داجىڭغا باسپا شەكتى جاۋاپكەرشلىك
سەرىكتىگىندە باسىلدى

فورمات 1/32، 850×1168، 23.25 باسپا تاباق

1998 - جىل، ئاۋرىز، 1 - باسپاسى

2009 - جىل، مامىر، 2 - باسىلۋى

تىراجى: 4001 — 6500

ISBN 978-7-228-04342-2

باعاسى: 30.00 يۋان

图书在版编目(CIP)数据

英雄贾尼别克：哈萨克文/夏木斯·胡玛尔 著. — 乌鲁木齐：
新疆人民出版社, 1998. 3 (2009. 6 重印)

ISBN 978-7-228-04342-2

I. 英 ... I. 夏... III. 历史小说—中国—当代
—哈萨克语 (中国少数民族语言) IV. I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 090008 号

责任编辑：苏里坦汗

责任校对：麦克汗

封面设计：夏提克

英雄贾尼别克 (哈萨克文)

(长篇小说)

夏木斯·胡玛尔 著

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码:830001)

新疆新华书店发行

乌鲁木齐大金马印务有限责任公司

850×1168 毫米 32 开本 23.25 印张

1998 年 3 月第 1 版 2009 年 5 月第 2 次印刷

印数：4001 —— 6500

ISBN 978 — 7 — 228 — 04342 — 2 定价:30.00 元

مازمۇنى

بىرىنشى بۆلۈم

3	اق تىلەك.....	بىرىنشى تاراۋ
51	اق سۈيەك جۈت.....	ەكىنشى تاراۋ
73	اقتابان شۇبىرىندى	ۋەشەنشى تاراۋ
101	قامىس اراسىندا	تورتىنشى تاراۋ
137	كوك قۇنان	بەسىنشى تاراۋ
168	انا تىلەگى	التىنشى تاراۋ
213	العاشقى جورىق.....	جەتتىنشى تاراۋ
255	قۇانىش تويى	سەگىزىنشى تاراۋ
274	ۋرىن بارۋ.....	توعىزىنشى تاراۋ
294	قۇن داۋى	ونىنشى تاراۋ
322	وردىك جولىندا	ون بىرىنشى تاراۋ
342	ارقاداعى ايقاس	ون ەكىنشى تاراۋ

ەكىنشى بۆلۈم

363	ورداعى وقىعا.....	ون ۋەشەنشى تاراۋ
385	العاشقى كەسىم.....	ون تورتىنشى تاراۋ
420	اياكوزدەگى جەڭىس	ون بەسىنشى تاراۋ
460	اتا قونىسقا ورالۋ	ون التىنشى تاراۋ

493	.....اتا قونىستا	ون جەتىشى تاراۋ
519	.....الاتاۋ اۋزىنداى ايقاس	ون سەگىزىشى تاراۋ
553	.....تازالاۋ جورىعى	ون توغىزىشى تاراۋ
582	... ابلایدىڭ كەرەي ەلىنە كەلۋى	جىيرمانشى تاراۋ
599	.....اپانداى ايقاس	جىيرما ەبىرىشى تاراۋ
619	.....باتىردىڭ سوڭعى ماحابباتى	جىيرما ەكىشى تاراۋ
645	.....قوتتى قوناق	جىيرما ەۋشىنىشى تاراۋ
678	.....شاڭىراق	جىيرما ەتورتىشى تاراۋ
716	.....وسىەت	جىيرما بەسىنىشى تاراۋ
732	.....	ەسوز سوڭىندا

بېرىنشى بۆلىم

قارا تاۋدىڭ باسنان كوش كەلەدى،
بېر تايلاق كوشكەن سايىن بوس كەلەدى.
ايرىلعان قارىنداستان قىين ەكەن،
مولدىرەپ قارا كوزگە جاس كەلەدى.

— خالىق ولەڭى

۶بىرىنشى تاراۋ

اق تىلەك

ۋىيىنەن تاڭ سارىدە اتتانغان بەرداۋلەت^① قار قىمتاعان بۇيى-
راتتى قۇم دالادا قۇلاكەردىڭ كوسىلە باسقان جەلە اياڭىمەن
سولتۇستىكتى بەتكە الپ تارتىپ كەلەدى. كەشەدەن بەرى ۶بىر
كۈن، ۶بىر تۇن توقتاۋسىز جاۋعان سونى قار سوناۋ سىر بويى-
نان شىعەستە شوكتەن ئارداي كوسىلىپ جاتقان قارا تاۋدان
تارتىپ، ئاۋ شىعەس سولتۇستىك جاقىتاعى سارسۇ مەن شۇ
وزەنى بويىنا دەيىنگى مويىنقۇممەن تۇتاسقان ۇلان - قايرى كەڭ
دالانى اپپاق جۇمىرتقاداي جىلمىتىپ، قىمتاپ تاستاپتى. سول-
تۇستىك جاقىتاعى اق جايقىنغا اۋناعان مەڭىرە ۋ وي ودان ارى
مۇنارتا بارىپ، سول اق تونىمەن كوكتەپكە تىكە تۇتاسىپ
جاتىر. ات ەكىپىنمەن تەڭ العاشقى اقشانىڭ سالقىن لەبى بەر-
داۋلەتتىڭ بەتىنە ۇرىلىپ، بويىن شىراتا تۇسكەندەي بولدى.
الدىڭعى جاعىنا جاساۋراعان كوزىمەن كۇنسال قاراپ، ۇزەڭگە-
سىن شىرەنە قوزعالىپ، تۇزەلىڭكىرەپ وتىرعان سول قۇلاكەر-
دىڭ تىزگىنىن باتىسقا قاراي تارتىپ، جىلقىنىڭ ۶شى - قارنى
۶تارىزدى جاتاعان قۇمدى بۇيراتقا قاراي ويىستى. بەرداۋلەتتىڭ
ەكى كوزى قار قىمتاعان ويلى - شۇڭقىر دالادان ۶السىن -
۶الى كەزىگەتتىن الڭ شىيرىنا قالدۇلى. الدىنداى كوسىلىپ
جاتقان قۇم بەلدەن اسا بەرە بەرداۋلەت قۇلاكەردىڭ تىزگىنىن

① بەرداۋلەت سارى ۇلى - 1680-جىلدارى تۇلىپ، 1723 - جىلى سىر بويىندا قازا بولغان.

تارتىپ، كىلت توقنادى. چاقىن ماڭىنان ئېىر نارسە كورگەندەي، قار جامىلعان قۇمداۋىت بەلەگىردىڭ ارچاق - بەرجامنا ۇمىسنا كوز تاستاپ، دارداي تۇردى. ۇپ - ۇساق مارجانداي تىزىلگەن تۇلكى نىزدەرىمەن، تورتتەن - تورتتەن تاستالغان قويان نىزدەرىنىڭ اراسىنان قۇمبەلدى قىراتتاپ كەلىپ، وي جاققا قاراي جايىىر جىرانى قۇلداپ سۇرگەكتەي جونەلگەن بولدى. رىنىڭ ئىزى كويىك قاردىڭ ۇستىندە اپ - انىق جوسىلىپ جاتىر. ەتى قىزىپ، تىقىرىشىغان قۇلاكەردىڭ تىزگىنىن قىمىقىدىرا ۇستاپ، ئىزدىڭ ول جامىنا ئېىر، بۇل جامىنا ئېىر شىعەپ، تايىدىڭ نىزدەي جۇان نىزگە قايتا ۇڭىلىپ قارادى. سويىتى دە بۇرىنىڭ ئىزى ەكەنىنە كوزى ابدەن قانغان سولڭ «يا، اللام جولىمدى ۇزىڭ ۇڭغار! وسى ارلاندى تىلەگىمدى قابىل ەتىپ، بۇيرىتقايسىڭ! يا، اللام، بەتمىدى جاقىسلىققا تۇزەپ، اڭساعان ارمانىما جەتكىزگەيسىڭ» دەپ ات ۇستىندە تۇرىپ، قوس قولىن جايىپ، اللادان تىلەك تىلەدى. ونان سولڭ «قالايدا، نىزىڭە قاراعاندا ەسىك پەن توردەي كوكجالدىڭ ۇزى شىعارسىڭ» دەپ ويلادى. نىزدەن شاشىراعان قار تۇيرىشىكتەرىنىڭ ەسىكىمەگەندەنە قاراپ، بۇرىنىڭ ونشا ۇزاي قويماغانىن دا مەجەلەدى. بارانىن بايقاسا، ارلاننىڭ تۇرىعا قاراي تارتاتىنىن دا الدىن الا ويلاپ ۇلگىردى، سويىتى دە تۇرىعىنى قاسقىردان بۇرىن يەلەۋدى. جۇون كورىپ، تۇرىعا قاراي توتە تارتتى. قۇلاكەردىڭ تىزگىنىن قويا بەرىپ، كوسىلتە تارتىپ، ئورت - بەس قىرقا. دان استى. كۇدىرلەپ، قۇمنىڭ تاۋ ەتەگىنە قاراي سۇعىنا كولىگەن كوتەرىڭكى جامىنا قاراي زار جەلدىرىپ كەلەدى. بەرداۋلەتتىڭ مەجەسى دە قاتە ەمەس ەكەن. ۇزاماي - اق قۇم. نىڭ كوتەرىڭكى جامىنا قاراي شوقىراقتاپ بارا جاتقان قاسقىردىڭ بارانى انىق كورىندى. بەرداۋلەت قاسقىردىڭ قاراسىن كورگەن سولڭ ويلىغان جوق، ونىڭ سوناۋ الداعى بىيك تۇرىعا

تارتىپ بارا جاتقاننى تولۇق مولشەرلەدى.

كۆزدەن بەرى سىلاپ - سىياپ، ۋستىنە شاڭ شىعارماي باپتاپ، قاتىرغان قۇلاكر وقتاۋداي جاراپ، ابدەن بابىنا كەلگەن ەدى. تىزگىنى قويا بەرىلىسىمەن اتىلغان جەبەدەي زۇلادى. ا دەگەندە بەرداۋلەت قۇلاكردىڭ تەبىنىنە شىداماي ەبىر - ەكى رەت لوقىپ، ۇشىپ كەتە جازدادى. قۇلاكردىڭ ەتى ابدەن قىزىپ العان ەكەن. باسى بەرداۋلەتكە ەندى بوي بەرەتتىن ەمەس، كوزدەرىنەن جاس ساۋلاپ ورنىغا الماي. ەكى - ۇش بەلەگر- دەن اسقانغا دەيىن ەداۋىر قىنالدى. بارا - بارا قۇلاكردىڭ جۇگىرىسى جاتىلىپ، بەرداۋلەت تە ات ۇستىنە ورنىغا باستادى. الدى المىنغاننى سەزىپ، ادامنىڭ باراننى بايقاعان دالانىڭ تاقىسى تاعىسى ەندى باعدارىن كىلىت وزگەرتىپ، ۇرا - جىراسى مەن بۇتا - بۇرگەنى مول كۇدىرلى وڭىرگە قاراي تارتتى. قۇلاكر- دىڭ تەبىنى قىيىن ەكەن. ۇرا - جىراغا بىركىلەتتىن ەمەس، بارغان ساينىن باۋىرى جازىلىپ، قويانشا بىرەپ كەلەدى. دەگەن- مەن قاسقىردىڭ قۇلىغىنان ادامنىڭ قۇلىغى مول عوي. كۇدىر- لى بۇيرات تاۋسىلىپ، بۇتاسى مەن جىراسى سىرەك، جاتتىق وڭىرگە ەلىنىدى. جەر جايىبىرلانىپ، بۇتا - بۇرگەنى سىرەگەن ساينىن قۇلاكر قوس قۇلاغىن جىمىرىپ ۇدەي ەتۇستى. اندا- ساندا كەزىككەن جىرالاردان قويانشا بىرەدى. اق قار قىمتاعان مىناۋ مەڭىرە ۇ دالادا قاسقىردىڭ ەلبەڭدەگەن بارانى بىردە جىرا- عا ەتۇسىپ، عايىپ بولسا، ەندى بىردە بەلەگر دەن بۇلاڭداپ كورىنە قالادى. بەرداۋلەتتىڭ ەكى كوزى قاسقىردىڭ قاراسىنان ۇزىلەر ەمەس. قاسقىر بولدىرايىن دەدى مە، قالاي، اقىرىنداپ بىسىپ، قارى جۇقالاۋ تاتىراڭ دالاعا قاراي تارتتى. بەرداۋلەت الاڭداي باستادى.

« قاسقىر تاستاق تاتىراڭ دالاعا شىعەپ كەتسە، قىارا ۇزىپ جەتكىزەي كەتەرە ەكەن» دەپ ويلادى شىنەن، ەبى-

راق، ونىڭ بۇل ويى تەرس ەكەن. تاقىردالاعا بىلىنىسىمەن قۇلاكەردىڭ اياق السى تۈزەلدى. العاشىندا تاتىر دالاعا بىلىنگەن سولڭ قاسقىردىڭ اياق السى ۇدەپ، قاراسى السىتاعان سىياقتى سەزىلىپ ەدى، ەندى قۇلاكەردىڭ جۇگىرىسى ۇدەپ، قاسقىردىڭ قاراسى جاقىنداپ، انىق كورىنگەندەي بولدى. قاسقىردىڭ قارا-سى جاقىنداپ، انىقتاۋ كورىنگەن سايىن، بەرداۋلەتتىڭ كوڭىلى لەپىرىپ، كوزىنە سول قاسقىردان باسقا ەشئارسە كورىنبەي قالدى، تاقىمىنداعى بۇلدىرگەلى برعاي شوقپارسىن كۇننەن بۇر-تىن قولىنا السىپ، داينىدالا باستادى. دەگەنمەن ەلى دە قاسقىر-عا جەتىپ، شوقپارسىلتەۋگە ەداۋىر ۋاقت بار سىياقتى. ەتورت - بەس ارقان بويى اراقلىقتى بەرمەي جان ۇشرا بەزىپ بارادى. قاسقىردىڭ وي جاققا قاراي جىلىستاپ، نىسقىنى بايقالدى، جالتاڭعا تارتقانمەن دە قۇتلا المايتىن بىلگەن سىياقتى. «ەيا، اللال، مىناۋ ەندى قۇتلىمايتىن جەرگە تايادى، ويىغا تىك ەڭكەيتىپ الماين» دەپ ويلاپ، قاسقىردىڭ وي جاعىنا قاراي وراي تارتتى. قاسقىردىڭ اياق السى قويۇلاپ ھالى ازايىپ، بارا جاتقانى بىلىنە باستادى. كەۋدەسى ەسىكتەي كوڭجال ارالاند-نىڭ ەوزى ەكەن، قايتا - قايتا ارتىنا جالتاقتاي قاراپ، جان ۇشرا بەزىپ بارادى. ارتىنا جالتاقتاعان سايىن اياق السى باياۋلاپ، قۇلاكەر دە تىقسىرىپ جاقىنداي باستادى. قاسقىر قاشىپ قۇتلا المايتىن بىلسە كەرەك. ەلسىن - ەلى ارتىنا قاراعىشتاپ، جان ساۋعالاۋدىڭ ەتاسىلىن قاراستىرىپ، جانتا-لاسقانى بايقالدى. بەرداۋلەت شاپۇلداۋدىڭ بىرىقتى دا ۇرىمتال ەپتى كەلەتىن جاعىن قاراستىرا باستادى. قاسقىر قۇغىشى جەتۋگە اينالغاندا قالاي قورعانۋدى، اقىرى رەت قالاي قارمانۋ-دى ويلاستىرىپ، قىرىنداي قاشتى. قاسقىردىڭ بۇل اكىلىگىن بەرداۋلەت تە بىلە قويدى. قاسقىردىڭ لىڭ جاعىنا شىعبىپ، قۇرىق سالىم عانا ارالىق تاستاپ، ەداۋىر جەرگە دەيىن قۇپ

وتردى. قاسقىر توقتاۋسىز وڭ جاعىنا قاراپ، موينى قارىسىپ
 تالداۋ دەگەندە قاسقىردىڭ مىنەر جاعىنا لىپ ەتىپ شىعەپ، قارا
 قۇستان، نە بولماسا، قارا تۇمىسقىتان ۇرىپ، جىعەپ الماقشى.
 ەبىراق، مىنا كارى ارلان كوپ قۇعى كورىپ، ابدەن سىقايىق
 تارتقان وتە تاقىس ەكەن. بەرداۋلەت وڭ جاعىنان لىپ ەتىپ
 سول جاعىنا وتۇنە ول دا شۇعىل بۇرىلىپ، انادايىتىن سورتاڭ
 جالپاق اعىنداى بولەك - بولەك سەلدەرەگەن شوق قامىستارعا
 قاراي زىتتى. جان بەرمەك وڭاي ەمەس، قامىس بولسادا پانا.
 لاپ، ازىرگە قورعانىپ قالماقشى سەكىلدى. قۇلاكردىڭ قاس-
 قىرعا جاقىنداغان سايىن جۇگىرىسى جاتتىقتاپ، اياق السى
 ۇدەپ بارا جاتقانى ەبلىندى. شوق قامىستان بەرگى جايىبر
 دوڭنەن اسىرماي - اق قۇلاكر قاسقىردى باسىپ جەتتى. بەر-
 داۋلەت سول جاعىنان كەلىپ، شوقپار سىلتەپ ەدى، قاسقىر-
 دىڭ قۇيمىشاعىنا ەتيدى. سول ەكەن «ارسى» ەتكەن اشتى
 داۋىس شىعەپ كوكجال كوزىلەسپەستەي عاجايىپ جىلدامدىقپەن
 قايتا قايرىلىپ، قامشىلار جاققان ات ۇستىندەگى بەرداۋلەتكە
 وقتاي اتىلدى. قۇلاكر وتە تەز ەكەن، كوكجالعا قارمانۋ مۇم-
 كىندىگىن بەرمەي كەتتى. كوكجال قامشىلار جاققان تىك ات-
 لىپ، قۇلاكردىڭ قۇيرىغىنىڭ ۇستىنەن قارەپ، مىنەر جا-
 عىنان ۇلپا قاردىڭ بەتىن بۇرق ەتكىزىپ، ىرشىپ ۇستى.
 قانشا وگدەپ كەلسەدە مىنا شابۇل بەرداۋلەتتى شايلىقتىرىپ
 تاستادى. «ويىپر - اۋ، بايقاماسا مىنا دۇشپان ەوزى ادامدى
 الپ قويما، قايتەدى» دەپ ويلادى. قاسقىر تاغى جان ۇشرا
 ىرسىلداپ، شوق قامىسقا قاراي تارتتى. العاشقىسىنداى ەمەس،
 بوكسە جاعىن سۇيرەتىپ قالعان ەكەن. بەرداۋلەت قۇلاكردى
 ەكىپىندەتىپ كەلىپ، قاسقىر تاغى قايتا قايرىلا بەرگەندە بۇل-
 دىرگەلى ىرعاى شوقپارسىن كوكجالدىڭ ەدال قارا تۇمىسقىنا
 سىلتەدى. كوكبىك قاردى بۇرق ەتكىزىپ ۇشىپ تۇسكەن كوك-

جال ورنىنان سۇيرەتلى تۇرىپ، اعىپ ۋەتەپ، قايتا قايرىلغان بەرداۋەلەتكە قاراي اتىلدى. قاسقىر ساقىلداغان ساپىن اۋىزىنان شاشىراغان قان اقشا قاردىڭ بەتىن قىزىل بويىۋ شاشقانداي بويادى. ارلان قۇلاكەردىڭ تاناۋىنا شاپشى بەرگەندە، شوقپاردى ۶دال قۇلاق شەكەگە سىلتەپ ەدى، قۇلاكەر قاسقىردان جالت بەرگەندە سىلتەگەن شوقپاردىڭ ەكىنىمەن بەرداۋەلت بۇرق ەتەپ ۇشىپ ۶تۇستى. ابيىر بولغاندا قۇلاكەردىڭ تىزگىنى قو- لىنان شىقپاي قالدى. بەرداۋەلت تىزگىنگە سۇيەنىپ ورنىنان تەز تۇردى. ۇركىپ تىزگىندى جۇلقا تارتقان قۇلاكەردى ازەر توقتاتىپ، قاسقىرغا بۇرىلىپ ەدى، تالىقسىپ قۇلاپ تۇسكەن ەكەن. سوندا دا جانى ازىرگە شىعا قوياتىن ەمەس، ەكى بۇيرىن سوعىپ، قانغا بويالىغان اۋىزى برس - برس ەتەدى. بەرداۋەلت قۇلاكەردىڭ تىزگىنىمەن ۇستاعان بەتى قاسقىردىڭ مىنا ۶مۇسا- پىر كەسكىننە قاراپ از تۇردى. «ە، جازىقسىز حايۋان، سەندە قانشا كۇنا بار، اللاتاعالانىڭ دالادان رىزىق تەرگىزىپ قويغان ماقۇلۇغىسىڭ عوي. ۶زارۋاتقا جانىڭغا قاس بولدىم. اللاتاعالا ۶وزى كەشەر» دەپ كۇبىرلەپ سويلەي ۶جۇرىپ، قۇلاكەردى قاڭتارىپ تۇساپ تاستادى. سىرت كىيىمىن شەشىپ، جەڭىلدە- نىپ الدى دا، قاسقىردىڭ تەرسىن سويدى. اپپاق كويىك قار- دىڭ ۇستىنە قويىپ، قاسقىردىڭ ۶بىر سانىن ۇرشىقتاپ الدى دا تەرسىنە وراپ، قۇلاكەرگە اسىقپاي بوكتەردى، اپپاق قارمەن سىقىلاپ وتىرىپ جۇپ، ەكى قولىنىڭ قانىن كەتەردى. بول- دىرغانىن سەزدى. باتىس جاق دوڭگىلدەگى ۶شى تۇبىرىنە ۶بىد- راز وتىردى.

جاسى وتىزدان اسىپ قالغان ادامعا، ونىڭ ۇستىنە ۇنەمى شاپقىلاپ جۇرمەگەن ادامعا ات ەكىپىنى وڭاي تۇسپەگەن ەكەن. ەكى جاۋىرىنى، بەلى ۶بارى دە تالاۋىراپ قالىپتى. «ەي، اللاتاعالا، بۇگىن بار ارمانداغان تىلەگىمدى قابىل ەتەپ، جولمىدى وڭعا

باستادىڭ. الداعى تىلەگىمدى دە قابىل قىلغايىسىڭ» دەپ بەرداۋ-
 لەت شىتەي كۇبىرلەپ، اللاعا سىيىنىپ، الاقانن جايدى. قاس-
 قىردىڭ اتتىڭ بوكتەرىنشەگىندە تۇرعان ەتىنە قاراپ. تاعى
 ەبىراز ۋاقت ەۋنىسىز وتىردى. ەوزىنىڭ بۇگىنگى ەرىلگىنە
 ەوزى قايران بولدى. انقا شاۋىپ قىنالىعانداي ەمەس، قايتا جاني
 جاي تاپقانداي راقاتتانىپ قالدى. «وي، تاۋبە، بۇل ەرىلك ماعان
 قايدان پايدا بولدى. قولمىداعى مىناۋ باتىر اتام التىمنىڭ ماي
 جۇتقان شوقپارىنان تۇدى ما؟ جوق، شىتەگى ەسايدىڭ كىەسى
 مە؟» دەپ كۇبىرلەدى. جاسى وتىزدان اسقان بەرداۋلەتتىڭ بۇل
 تۇڭغىش رەت قاسقىر سوعۋى ەدى. ەتىپتى بەرداۋلەتتىڭ ەوز
 ومىرىندەگى ەڭ ۇلكەن ەرىلگى دە وسى سىياقتى ەبىلىندى وزد-
 نە. بەرداۋلەتتىڭ اق كوڭىل، ەبىر توغا مومىندىعى بولماسا،
 جاس كەزىندە ەوزى تەڭدەس ازاماتتاردى قول ۇشىنا المايتىن،
 قارماۋلى ازامات بولغان ەدى. ەرەكشە بولماسا دا ارالاپ ەل
 كوزىنە كورىنىپ، ەرىلك كورسەتىپ، القاۋ العان شاقىتارى دا
 بولغان. ال مىناۋ ەرىلگى سونىڭ بارىنەن دە ەرىلك بولغانداي
 سەزىلدى. وزىنە بۇگىنگى جۇرەكتىلىكتىڭ قايدان پايدا بولغا-
 نىن ەوزى دە بىلمەيدى. وسى العاشى قاردىڭ جاۋۋىن اسىرەسە
 تۇلكى شورشى المايتىنداي قالىڭ جاۋۋىن بەرداۋلەت اسىعا توسقا-
 لى قاشان؟ ونىڭ تىلەگىنە ساي، العاشقى قاردا بىيل جىلداعى-
 سىنان ەرتە ەارى قالىڭ جاۋدى. تۇلكى شورشى المايتىنداي
 ومبىلاتىپ ەبىراق ەتۇستى. ەتۇن ورتاسىندا اسپان شايداي اشى-
 لىپ، بۇكىل اۋماق اق قارعا قىمتالىپ، جىلمىيىپ قالغانىن
 كورگەندە بەرداۋلەتتىڭ قۇانىشىندا شەك بولمادى. ۇلپا بولپ
 تۇسكەن قالىڭ قاردان ەبىر سىمىم الپ، «اق توندى اۋلىم
 الدىڭ تابىس، ارتىڭ نرس بولسىن» دەپ بەتىنە سىياپ، قورا-
 نىڭ ارعى شەتىنە باردى. اناداپتىن ەشىلى قولتتا ارقانداۋلى
 تۇرعان قۇلاكەردە كەۋدەسىن ەسكەككە سوقتىرىپ، ەبىر نارىسە-

نى اڭدادانداي، جايلىماي قاقشىپ تۇرەكەن. «ەر قاناتى جارىق-
تەمىم، سەنىڭ دە جولىڭ بولسا ەكەن» دەپ كۇبىرلەدى.
ونداعى ارمانى دا وسى قاسقىر سوعۇ بولاتىن. تاڭەرتەڭ ەرتە
تۇرىپ، اسەسسىرانىن ەشىپ، بەلىنە بىرنەشە جارما ەتۇيىپ
الىپ قۇانا اتىنا مىنگەن. مىنە ەندى سول ۇزاقتان سارىلا
كۇتكەن ارمانى ورنىندالىدى.

قۇلاكەردە تەر قاتىپ، شىرىعا قالعان ەكەن. ەلسىن -
ەلسىن تۇياعىمەن جەر تارپىپ، اۋزىدىمەن قارشى - قارشى
شايناپ، شىرشىق اتادى. قۇلاكەردىڭ مىناۋ قىمىلى - قامىسى
قۇلاقتارىن قايشىلاپ، شىرق كۇبەلەك اينالىپ، السىقا قاراپ
تۇرا قالۋى - ەبارى ەبارى دە بەرداۋلەتكە ەرەكشە كورىندى.
قۇلاكەر بۇرىنقى قۇلاكەرگە مۇلدە ۇقسامىتىن، عاجايىپ
ەبىر قۇدىرەتى بار تۇلپارعا اينالىپ كەتكەن سىياقتى ەبىلىندى.
العاشقى اقسانىڭ سالقىن بزعارى بەرداۋلەتتىڭ الگىندەگى جىپى-
سىگەن دەنەسىن ەسال توڭازىتقانداي بولدى. «ەيا، اللال، وسى-
نىڭدا مىڭ شۇكەرلىك» دەپ شىتەي كۇبىرلەپ، ورنىنان
تۇردى. قۇلاكەردىڭ قاسىنا كەلىپ، سۇيىنە قاراپ تاغى از
تۇردى، تەرشىپ بۇپىرالانغان مويىن جۇندەرىن الاقانمەن سىي-
پاپ قويىپ، اتىنا قوندى دا، اۋىل قايداسىڭ دەپ تارتىپ
وتىردى.

وسىدان ون بەس كۇنىنىڭ الدى بولاتىن، اىەلى قادىشا
بەرداۋلەتكە توسىن مىنەز بايقاتتى. كەشكى تاماقتان سولڭ تو-
سەككە باستارى تىە بەرە:

- ەي، تاۋبە، ەبىر نارسە ايتسام نانسىڭ با؟ - دەدى
قادىشا وزىنەن - ەوزى تاڭدانىپ، - قالايشا ەكەن، ەبىر ايدان
بەرى قاسقىردىڭ ەتىن جەگىم كەلىپ جۇرگەنى، جاتسام دا،
تۇرسام دا قاسقىردىڭ ەتىنىڭ ەيىسى عاجايىپ جاعىمدى بولىپ،
مۇرنىما كەلەدى دە تۇرادى. ەشكىمگە ايتقامىن جوق. وزىڭ دە

ايتپايتىن دەپ ەدەم، ۶بىراق، شىداي المادىم. تالاي كۈن ۶تە--
سىمدى تىسىمە باسىپ، شىداپ تا كوردىم. سوندا دا بولمادى.
قاسقىر ەتىن جەمەسەم بولاتىن ەمەس.

قادىشانىڭ العاشقى سوزدەرىن قالجىڭ رەتىندە عانا سەلقوس
تىڭداپ، شالقاسىنان جاتقان بەرداۋلەت قادىشا «شىداي المادىم،
قاسقىر ەتىن جەمەسەم بولاتىن ەمەس» دەگەندە توسەكتەن باسىن
جۈلپ الدى.

— ۶يا، قۇداي، سەن جەرىك ەكەنسىڭ! نەگە جەرىك
بولساڭ، سوعان جەرىك بول، ۶بىر شىر ەتكەن كورسەك بول-
دى. ۶يا، قۇداي، ۶بىزدىڭ تىلەگىمىزدى دە بەرەتىن كەزىڭ
جەتكەن ەكەن عوي، — بەرداۋلەتنىڭ ونسىزدا جۋان ۶ۋنى كۆڭ-
گىرلەپ شىقتى.

قادىشا توسەكتەن باسىن كونەرىپ، بەرداۋلەتكە سۈيەنىپ،
۶ۋنسىز نەداۋىر ۋاقت وتىردى. بەرداۋلەت قادىشانىڭ تولىق،
جۈپ - جۈمىر يىعەن سىپاپ:
— بويىمدا جانىم بولسا قاسقىر ەتىن قايتسەم دە تابامىن.
اللاتاعالا ۶وزى ۶بىر ۶جونىن كەلتىرەتىنە سەنەمىن، — دەدى
كەسەتە سويلەپ.

قادىشا بەرداۋلەتنىڭ يىعەن تاغى باسىن سۈيەدى.
كوڭلىنىدەگى ۶سوزىن ۋزاق ۋاقتتىق جان جارى بەرداۋ-
لەتكە افتارعىسى كەلدى.

— مەنىڭ قاسىر ەتىنە جەرىك بولغانىم، نە جاقسىلىقتىڭ
نشانى شىعار، نە جاماندىقتىڭ نشانى شىعار، ايتەۋىر اۋزىمىز-
دان شىعارمايىق. قادمى زاماننان بەرى اتا - بابالارىمىزدىڭ
ەسكى سالتىندا كوك ۶بورى قاشان دا جاقسىلىقتىڭ، باقتىڭ
نشانى بولپ كەلگەن عوي. اللاتاعالا بىزگە ۶وز شاپاعاتىن
بەرەر. — دەپ قادىشا ۶وزىنىڭ كوڭلىنىدەگى كوپتەن بەرى
ەشىمگە شىعارا الماي بۈگىپ كەلگەن سەنىمى مەن ۶ۋمىتىن